

31 במארס 2026

י"ג ניסן ה'תשפ"ו

לכבוד

פרופ' טובה מילוא, דקאנית

פרופ' רון ליפשיץ, סגן דקאנית להוראה

גב' אילת שלו ארטו, ראשת מנהל

הפקולטה למדעים מדויקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר

אוניברסיטת תל אביב

הנדון: בקשה דחופה למתן מענים אקדמיים וגמישות ניהולית לסטודנטים לקראת סמסטר ב' – הפקולטה למדעים מדויקים

אנו, החתומים מטה, פונים אליכם כנציגי הסטודנטים בפקולטה למדעים מדויקים, מתוך תחושת אחריות עמוקה לעתידם האקדמי והאישי של חברינו לספסל הלימודים.

בפתח הדברים, חשוב לנו להדגיש כי ניכר המאמץ מצד האוניברסיטה לספק מענה למצב המורכב שבו אנו נמצאים. אנו מעריכים מאוד את השיח הפתוח והליווי הצמוד של הנהלת הפקולטה, ובפרט את הקשר הטוב עם סגן הדיקאנית ומנהלת המזכירות, שתמיד נכונים להקשיב ולבוא לקראתנו. ברור לנו היטב כי גם הסגל בפקולטה נדרש לשינויים אקדמיים ומנהלתיים משמעותיים על מנת לנסות ולתת מענה ראוי בנסיבות של חוסר ודאות. אנו מוקירים זאת ואיננו מקלים בכך ראש.

כמי שמייצגים את ציבור הסטודנטים ונמצאים עמו בקשר יומיומי ורציף, מילאנו בתקופה האחרונה תפקיד מרכזי בגישור הצרכים מול הנהלת האגודה וסגל הפקולטה, תוך קיום הערכות מצב תקופות לנוכח המציאות הביטחונית. המלחמה מול איראן, שהחלה מיד לאחר סמסטר א' ובעיצומה של תקופת המבחנים, יצרה חוסר ודאות עמוק ושיבשה באופן מהותי את מהלך הבחינות. הדבר פגע בעיקר במועדי ב', שנדחו שוב ושוב וצפויים להתקיים במהלך הסמסטר הקרוב ואף לאחריו, במקביל ללמידה פעילה בקורסים חדשים.

אנו יוצאים מנקודת הנחה כי סמסטר ב' עתיד להיפתח ב-12 באפריל, וכי היערכות הפקולטה נשענת על מתווה הרקטורית שפורסם ב-24 במרץ. מתווה זה העניק רוח גבית וארגז כלים מוסדי לפקולטות, ובראשם ההנחיה הברורה לבחון המרת בחינות בהערכות חלופיות ולהפעיל גמישות אקדמית. כעת, מוטלת על הפקולטה האחריות לתרגם עקרונות אלו לכדי פתרונות מעשיים בשטח עבור הסטודנטים.

במצב הקיים כרגע, סטודנטיות וסטודנטים נדרשים ללמוד ולהיבחן על חומרי לימוד של סמסטר א', בעת שהם מחויבים כבר להשתתף בשיעורים, בתרגולים ובהגשות של סמסטר ב'. מדובר בנטל לימודי לא סביר, הפוגע באופן ישיר ביכולת ההכנה לבחינות מועד ב' ובשילוב המיטבי בלימודי הסמסטר החדש. בפועל, תנאי

ההיבחות כיום שונים באופן מהותי מתנאי ההיבחות של מועדי א', ועל כן קשה לראות בהם "מועדים זהים" במובן המהותי של התקנות, גם אם על פניו מדובר באותה בחינה.

בשבועות האחרונים פנינו למספר מרצים ומרצות בבקשה להמיר את בחינות מועד ב' בעבודות או בהערכות חלופיות אחרות. לא פעם נענינו בשלילה, בנימוק של שמירה על עקרון "השוויון" בין הסטודנטים שנבחנו במועד א' לבין אלו שייגשו למועד ב'. נבקש להדגיש כי בנקודת הזמן הנוכחית, עקרון שוויון זה כבר איננו מתקיים בפועל: הסטודנטים שניגשו למועד א' עשו זאת לפני פרוץ הלחימה או בשלביה הראשונים, בעוד שהסטודנטים הניגשים למועד ב' עושים זאת לאחר תקופה ממושכת של שיבוש שגרה, מצוקה נפשית, למידה מקוטעת ושירות מילואים פעיל.

בנסיבות אלו, המשך היצמדות פורמלית לדרישה לזהות מלאה בין מועדי א' למועדי ב' אינה משרתת עוד את עקרון השוויון, אלא דווקא פוגעת בו. אנו נמצאים בנקודה שבה המשך קיום הבחינות במתכונתן הקלאסית, ובוודאי דחייתן למועדים מאוחרים, צפויים ליצור פערים עמוקים בין סטודנטים, לעכב התקדמות בלימודים ואף להוביל לנשירה. אין מדובר רק בשאלת החופש האקדמי של מרצה בודד, אלא באחריות מערכתית של הפקולטה.

לאור זאת, אנו סבורים כי בעת הזו המרת בחינות בעבודות מסכמות או במבחני בית (מטלות פתוחות בזמן קצוב) אינה מהווה פתרון של "חסד", אלא מהלך פדגוגי נכון המשפר את איכות ההערכה בפקולטה מהטעמים הבאים:

- **מענה לחשש משימוש בכלי AI ושמירה על טוהר הבחינות:** באשר לחשש מפגיעה בטוהר הבחינות או משימוש בלתי הוגן בכלי בינה מלאכותית, קיימים כיום פתרונות טכנולוגיים ופדגוגיים המאפשרים פיקוח אפקטיבי. ניתן לחייב הגשה דרך פלטפורמות המאפשרות צפייה בהיסטוריית עריכה) כגון Google Colab או Google Docs המאפשרות לבודקים לוודא כי תהליך הכתיבה והקידוד היה אורגני ומתמשך ולא תוצר של "העתק-הדבק". בנוסף, ניתן לאמץ תוכנות לניטור תהליכי עבודה (הנמצאות בשימוש במוסדות מובילים בעולם) ולקיים הכשרה קצרה לבודקים ולמתרגלים לזיהוי מאפיינים של תוצרי AI. הטמעת מנגנוני בקרה אלו מבטיחה הוגנות מרבית בין הסטודנטים, והיא חלופה צודקת הרבה יותר מבחינה תחת תנאי לחץ קיצוניים.
- **הקלה מערכתית על הפקולטה:** מעבר להערכות חלופיות יפחית דרמטית את הצורך במועדי ב' ו-ג' מרובים באמצע הסמסטר הבא, מה שיקל משמעותית על העומס המוטל על סגל הפקולטה והמזכירות.
- **הבטחת ההצלחה בסמסטר ב':** יישום הערכות חלופיות בקורסי סמסטר א' הוא צעד הכרחי להבטחת יכולתם של הסטודנטים לעמוד בדרישות האקדמיות של סמסטר ב', למצות את הלמידה במלואה ולהמשיך את התקדמותם בתואר.

לאור העובדה שפניותינו הפרטניות למרצים לביצוע הערכה חלופית בציון מספרי נענו ברובן בשלילה, אנו מבקשים את התערבותכם בקביעת מתווה פקולטטי מחייב, הכולל את הצעדים הבאים:

1. **יעד מעבר להערכות חלופיות:** הגדרת יעד פקולטטי ולפיו 50%-70% מהקורסים בכל בית ספר בפקולטה יעברו למתכונת של עבודה או מבחן בית בציון מספרי.

2. **הגבלת משקל הבחינה:** בקורסים בהם לא ניתן פדגוגית לוותר על בחינה פרונטלית, אנו דורשים להוריד את משקל הבחינה לכל היותר ל-70% מהציון הסופי, כאשר היתרה תתבסס על מטלה נוספת שתיכתב על ידי סגל הקורס.

3. **דחיית הגשות סמסטר א':** דחיית מועדי ההגשה של עבודות סמסטר א' (מטלות סיום קורס כולל סמינריונים), על מנת לאפשר לסטודנטים להשלים אותן בתקופה שבה יכולת הריכוז שלהם נפגעה קשות.

4. **ריווח מטלות סמסטר ב':** דחיית ההגשות הראשונות של תחילת סמסטר ב', שכן רוב הסטודנטים יהיו עסוקים בהשלמות ובלמידה למבחני סמסטר א'.

5. **התאמות מובנות למשרתי המילואים:** החלת התאמות מבניות בבחינות, כגון הוספת שאלות בונוס או הרחבת אפשרויות הבחירה במבחן עבור משרתי ומשרתות המילואים, כמתבקש מהצורך האקוטי לתמוך בהם בתנאים הנוכחיים.

אנו רואים בהנהלת הפקולטה שותפה מלאה להגנה על עתיד הסטודנטים ועל רמתה האקדמית והמדעית של הפקולטה. נודה לבחינתכם המעמיקה של הסעיפים המפורטים לעיל. חשוב לנו להדגיש כי הפנייה אליכם נעשית מתוך שיתוף פעולה וכבוד הדדי, ונשמח לעמוד לרשותכם לכל הבהרה או שאלה נוספת.

לאור הנאמר לעיל, אנו מבקשים לקבוע עמכם פגישה פנים אל פנים בהקדם, כדי לשתף אתכם מקרוב בקשיים ובפערים שהסטודנטים חווים בימים אלה, ולגבש יחד את יישומם של הפתרונות המעשיים שהוצגו.

נודה להתייחסותכם,

בתקווה לימים טובים יותר,

אלינור קניגשטיין – נציגת מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי הנתונים
 תואר ראשון
 אדם שגב – נציג מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי הנתונים
 תואר ראשון
 עדי בר אילן – נציג מדעי המחשב תואר ראשון
 שי גולן – נציג מדעי המחשב תואר ראשון

- בן ציון גולדשטיין – נציג מדעי המחשב תואר ראשון
- נינה זריפין – נציגת פיזיקה ואסטרונומיה תואר ראשון
- אופיר משען – נציגת כימיה, גיאופיזיקה ומדעי כדור הארץ תואר ראשון
- אופק רייזמן-קדר – נציג מדעי המחשב, מתמטיקה וסטטיסטיקה תארים מתקדמים
- תומר דויד קידר – נציג פיזיקה, כימיה, גיאופיזיקה, וביה"ס ללימודי הסביבה תארים מתקדמים
- גל שינוטר – יושבת ראש אגודת הסטודנטים והסטודנטיות אוניברסיטת תל אביב